

Förordning om VIS

Utrikesdepartementet

2005-03-16

Dokumentbeteckning

KOM(2004) 835

Förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om informationssystemet för viseringar (VIS) och utbytet mellan staterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse

Sammanfattning

VIS skall stärka förvaltningen av den gemensamma viseringspolitiken, det konsulära samarbetet och samrådet mellan centrala konsulära myndigheter genom att underlätta utbytet av uppgifter mellan medlemsstaterna om viseringsansökningar och om beslut som fattas om sådana ansökningar. Syftet är att förebygga hot mot någon av medlemsstaternas inre säkerhet och otillbörligt utnyttjande av möjligheten att välja viseringsland samt att underlätta kampen mot bedrägerier. Kontrollerna vid de yttre gränserna och även inom medlemsstaternas territorium skall också underlättas genom VIS. VIS bör även underlätta identifiering och återsändande av olagliga invandrare samt tillämpningen av rådets förordning (EG) nr 343/2003 av den 18 februari 2003 om kriterier och mekanismer för att avgöra vilken medlemsstat som har ansvaret för att pröva en asylansökan som en medborgare i tredje land har gett in i någon medlemsstat (Dublinförordningen). Enligt förslaget till VIS-förordning och rådets slutsatser om utvecklingen av informationssystemet för viseringar (VIS) som antogs den 19 februari 2004 skall den första etappen av VIS, som avser alfanumeriska data och fotografier, vara införd den 31 december 2006. Den andra etappen, som avser biometriska data (fingeravtryck), skall vara införd den 31 december 2007.

1.1 Innehåll

1.1.1 Bakgrund

I samband med att EU gradvis upprättar ett område med frihet, säkerhet och rättvisa skall fri rörlighet för personer och en hög säkerhetsnivå garanteras. Som ett led i detta har högsta prioritet getts åt att utveckla och inrätta informationssystemet för viseringar (VIS), som är ett system för utbyte av uppgifter om viseringar mellan medlemsstaterna. Det är ett initiativ av central betydelse för EU:s arbete för att främja stabilitet och säkerhet.

Europeiska rådets slutsatser från Laeken, Sevilla och Thessaloniki låg till grund när rådet antog slutsatserna i februari 2004 om utvecklingen av VIS. Slutsatserna, som bekräftades av Europeiska rådet den 25—26 mars 2004, innehåller utförliga riktlinjer för utvecklingen av VIS. Riktlinjerna skall beaktas ”i förberedelserna inför det tekniska genomförandet av VIS och i förslaget till rättsligt instrument för upprättande av VIS”. Genom rådets beslut av den 8 juni 2004 om inrättande av Informationssystemet för viseringar (VIS) (2004/512/EG) skapades ”ett system för utbyte av uppgifter mellan medlemsstaterna”.

Med utgångspunkt från rådsslutsatserna presenterade kommissionen den 28 december 2004 ett förordningsförslag om informationssystemet för viseringar och utbytet mellan medlemsstaterna av uppgifter om viseringar för kortare vistelse. I förordningen anges ändamålet, funktionen och ansvarsfördelningen för VIS. Även villkor och förfaranden mellan medlemsstaterna för utbyte av uppgifter om ansökningar fastställs för att underlätta prövningen av viseringsansökningar och fatta beslut i sådana ärenden.

Genom att underlätta uppgiftsutbytet (om viseringsansökningar och om beslut som fattas om sådana ansökningar) skall VIS stärka förvaltningen av den gemensamma viseringspolitiken, det konsulära samarbetet och samrådet mellan medlemsstaternas centrala konsulära myndigheter. Syftet är att förebygga hot mot den inre säkerheten och s.k. visa-shopping samt underlätta gränskontroll, inre utlänningskontroll och kampen mot bedrägerier. Vidare bör VIS underlätta identifiering och återsändande av olagliga invandrare samt tillämpningen av Dublinförordningen.

Europaparlamentets och rådets direktiv 95/436/EG om skydd för enskilda personer med avseende på behandling av personuppgifter och om det fria flödet av sådana uppgifter (dataskyddsdirektivet) och Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 45/2001 om skydd för enskilda då gemenskapsinstitutionerna och gemenskapsorganen behandlar personuppgifter och om den fria rörligheten för sådana uppgifter (dataskyddsförordningen) gäller fullt ut beträffande denna förordning.

Förordningsförslaget omfattar sju kapitel. I det första kapitlet anges förordningens *tillämpningsområde* och *ändamålet* med informationssystemet, definitioner, kategorier av uppgifter och allmänna *regler om tillgången* till informationssystemet.

Det andra kapitlet innehåller *villkor* och *förfaranden* som skall följas för att *viseringsmyndigheterna* skall få tillgång till och kunna använda uppgifterna. Där specificeras *vilka uppgifter som skall föras in* vid registreringen av ansökan samt vilka uppgifter som skall registreras när beslut har fattats om att utfärda, vägra, ogiltigförklara, återkalla eller förlänga en visering eller om att avvisa viseringsansökan. Vidare föreskrivs i detta kapitel en skyldighet för *viseringsmyndigheterna* att använda informationssystemet vid prövningen av viseringsansökningar samt hur VIS skall användas vid samråd mellan centralmyndigheter och vid framställningar om handlingar. Därigenom integreras de tekniska funktionerna i det befintliga Vision-nätverket med VIS. Det finns även bestämmelser om *viseringsmyndigheternas* användning av viseringsdata för rapportering och statistik.

Det tredje kapitlet innehåller villkor och förfaranden för *andra myndigheters* användning av viseringsdata för *de särskilda syften* som gäller för informationssystemet, nämligen *kontroller av viseringar, identifiering och återsändande av olagliga invandrare, bestämmande av vem som skall ansvara för prövningen av asylansökningar samt prövning av asylansökningar*. De myndigheter som bör ha tillgång till informationssystemet skall definieras utifrån dessa specifika syften.

Det fjärde kapitlet innehåller bestämmelser om bevarande av och tillägg till de uppgifter som registreras i informationssystemet.

I förslaget femte kapitlet anges *ansvarsfördelningen* för informationssystemet, inklusive driften, användningen av uppgifter och datasäkerhet samt regler om skadeståndsansvar, registerföring och påföljder.

Sjätte kapitlet rör rättigheter och tillsyn i fråga om skydd av personuppgifter. Som tidigare nämnts gäller dataskyddsdirektivet och dataskyddsförordningen fullt ut för den nu föreslagna förordningen. Bestämmelserna i sjätte kapitlet innehåller klagörande av vissa aspekter av skyddet av den registrerades rättigheter och rollerna för de nationella tillsynsmyndigheterna och den oberoende tillsynsmyndigheten.

I sjunde kapitlet finns bestämmelser om genomförandet, när uppgifter skall börja översändas och systemet tas i drift, övervakning och utvärdering samt när förordningen träder i kraft och börjar att gälla. VIS skall införas i *två etapper*. Som tidigare nämnts skall den första etappen, som avser alfa-numeriska data och fotografier, vara införd den 31 december 2006. Den andra etappen, som avser biometriska data (fingeravtryck), skall vara införd den 31 december 2007.

Förslaget innehåller bl.a. regler om skydd för personuppgifter, sekretess, skadeståndsansvar och påföljder. Dessutom berörs vissa bestämmelser om viseringar i utlänningslagstiftningen.

Ett genomförande av skyldigheterna enligt förordningen kräver sannolikt viss kompletterande lagstiftning i Sverige. En analys av förslagets effekter på gällande svenska regler pågår för närvarande.

1.3 Budgetära konsekvenser

Ett införande av VIS kommer med all sannolikhet att medföra ökade kostnader på statsbudgeten. Det är för närvarande inte möjligt att bedöma hur stor ökningen kommer att bli eftersom de tekniska specifikationerna för VIS ännu inte är fastställda. Finansiering för tillkommande kostnader saknas för närvarande.

Osäkerheten beträffande de tekniska specifikationerna medför bl.a. svårigheter att göra beräkning av kostnader för utrustning, IT, kommunikation, ombyggnad av lokaler och utbildning. Det förefaller dock uppenbart att utrustning för in- och avläsning av den biometriska informationen kommer att behövas. Avsikten är dock att samma utrustning som behövs för biometri i pass, skall kunna användas för VIS. Vidare kan ett ökat utbildningsbehov uppkomma vid berörda myndigheter.

Förslaget kan även ge upphov till nya arbetsuppgifter för berörda myndigheter och kan därmed komma att medföra vissa merkostnader. Emellertid kommer förslaget på sikt att minska andra kostnader, framförallt inom asylprocessen.

2 Ståndpunkter

2.1 Svensk ståndpunkt

Sverige välkomnar att förordningsförslaget nu har lagts och ställer sig positivt till att ett system för utbyte av uppgifter om viseringar mellan medlemsstaterna utvecklas och inrättas. VIS kommer att kunna bidra till en bättre hantering av den gemensamma viseringspolitiken och öka förutsättningarna för en konsekvent och samstämmig viseringspolicy. VIS borde vidare väsentligt öka möjligheterna att identifiera dokumentlösa asylsökande.

2.2 Medlemsstaternas ståndpunkter

Kommissionen har presenterat sitt förslag och medlemsstaterna har nu påbörjat diskussionen om artiklarna i förordningen.

Flera medlemsstater anser att kommissionens förordningsförslag inte till fullo uppfyller rådets slutsatser från februari 2004 vad avser den interna

säkerheten. Man har därför önskat att polis- och säkerhetsmyndigheter skall få tydligt definierad tillgång till VIS. Rådet antog i enlighet härmed slutsatser den 7 mars 2005 av vilka framgår att även myndigheter som har kompetens att agera i säkerhetsfrågor bör ha tillgång till information i VIS. Kommissionen har aviserat att den före årets slut skall ta fram ett förslag till tredjepelinstrument för att möjliggöra dessa myndigheters tillgång till VIS.

2.3 Institutionernas ståndpunkter

-

2.4 Remissinstansernas ståndpunkter

-

3 Övrigt

3.1 Fortsatt behandling av ärendet

Förslaget kommer att behandlas inom rådsstrukturen i sedvanlig ordning.

3.2 Rättslig grund och beslutsförfarande

Kommissionen har angivit den rättsliga grunden till artikel 62.2 b ii och artikel 66 i EG-fördraget. Detta innebär medbeslutande för Europaparlamentet och att beslutet i rådet fattas med kvalificerad majoritet.

3.3 Fackuttryck/termer

-